

SECTION «LAW SCIENCES»

PROBLEMATIC ISSUES OF UKRAINE'S EXECUTION OF THE ECHR PILOT JUDGMENT IN THE CASE OF "YURIY IVANOV V. UKRAINE" AT THE CURRENT STAGE OF ITS EXECUTION

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ ПІЛотноЇ ПОСТАНОВИ ЄСПЛ ПО СПРАВІ «ЮРІЙ ІВАНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Nataliia Karpova¹
Kateryna Tokarieva²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-673-7-18>

Abstract. Subject of study. The published article is determined for studying such a question as Ukraine's execution of the ECHR pilot judgment in the case of Yuri Ivanov v. Ukraine. Methodology. In this study, the authors used the logical method, the method of semantic analysis, as well as the comparative law method. The purpose. The purpose of this article is to analyze Ukraine's execution of the ECHR pilot judgment in the case of "Yuriy Ivanov v. Ukraine" at the current stage of its execution in order to identify problems that impede its full execution. The authors examined all stages of the Ukrainian government's execution of the ECHR pilot judgment "Yuriy Ivanov v. Ukraine" from 2009 to 2026. The authors examine the emergence of the case "Yuriy Ivanov v. Ukraine" from the

¹ Doctor of Philosophy of Law, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Law,
Higher Educational Institution "Academician Yuriy Bugay International
and Scientific Technical University", Ukraine

² Doctor of Philosophy of Law, Associate Professor,
Head of Department of Law,
Higher Educational Institution "Academician Yuriy Bugay International
and Scientific Technical University", Ukraine

very beginning and its consideration by the ECHR in connection with the case “Zhovner and Others v. Ukraine”. The authors analyzed the ECHR decision in the case of “Burmich and Others v. Ukraine” and concluded that this decision represents a requirement of the ECHR for Ukraine to fully execute the pilot judgment in the case of “Yuriy Ivanov v. Ukraine” with mandatory amendments to Ukrainian legislation in accordance with the recommendations of the Committee of Ministers. The authors considered the system of budgetary financing measures for the execution of the pilot judgment in the case "Yuriy Ivanov v. Ukraine", the groups of cases "Burmich" and "Zhovner". The authors found that the execution of the pilot judgment in the case "Yuriy Ivanov v. Ukraine", the groups of cases "Burmich" and "Zhovner" are funded by budget programs 3504040 and 361170. The authors analyzed statistical indicators and revealed a constant lack of budget funding for budget programs 3504040 and 3601170. The authors concluded that the constant insufficiency of budget financing of budget programs 3504040 and 3601170 does not allow the State Treasury Service to fully repay the debts of state-owned enterprises to their debtors - citizens of Ukraine. The authors analyzed the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions, the Debtors of which are a State Body or State Enterprise, Institution, Organization, and the Action Plan for its Implementation. The main attention was paid to the implementation by the Ukrainian government of an abbreviated version of the Action Plan for its implementation. The authors examined the impact of the war on the Ukrainian government's execution of the ECHR pilot judgment in the case of Yuriy Ivanov v. Ukraine. Conclusion of the study. The authors found that the war caused a delay in the reform of social legislation due to a large increase in the number of Ukrainian citizens in need of social assistance, which hinders the execution of the pilot judgment of the ECHR in the case of “Yuriy Ivanov v. Ukraine”. The authors found that the war caused the introduction of new moratoriums and the extension of old moratoriums to preserve the Ukrainian economy, which hinders the execution of the pilot judgment of the ECHR in the case of “Yuriy Ivanov v. Ukraine”. The authors found that shortcomings in Ukrainian electronic document management systems prevent the full settlement of the debt of the state and state-owned enterprises under court decisions to debtors-Ukrainian citizens. Value/originality: This study is the first original analysis

of the Ukrainian government's execution of the ECHR pilot judgment in the case of Yuriy Ivanov v. Ukraine over a 17-year period from 2009 to 2026.

Вступ

28.04.2022 р. Україна подала офіційну заявку на членство в Європейському Союзі та почала процес офіційного вступу до ЄС. 23.06.2022 р. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС, який накладає на нашу державу певні зобов'язання перед ЄС. У Висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в ЄС, ухваленому 17.06.2022 р. забезпечення належної динаміки судових справ та винесених вироків визначено одним з семи кроків, за умови виконання яких Україні було надано статус кандидата на членство в ЄС [16], тому неухильне дотримання положень ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, (далі ЄКПЛ) яка забезпечує право на справедливий суд [17], особливо важливо на шляху України до членства в ЄС. Рівень дотримання положень ЄКПЛ у національному законодавстві та правовій практиці будь-якої держави оцінює Європейський суд з прав людини (далі ЄСПЛ) відповідно до ст. 19 ЄКПЛ [17] у своїх постановках у справах проти даної держави по заявам потерпілих від порушень даною державою положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Так само ЄСПЛ висловлює свою оцінку дотримання положень ЄКПЛ у національному законодавстві та правовій практиці України. Також необхідно зауважити, що відповідно до ч. 1 ст. 46 ЄКПЛ [17] Україна зобов'язалась виконувати остаточні рішення ЄСПЛ в будь-яких справах, у яких вона є стороною.

Найбільш впливовими як за обсягом охопленого порушення державою КЗПЛ, так і за наслідками для держави-порушника, є пілотні постанови ЄСПЛ. Пілотна постанова – це передбачене правилом №61 Регламенту ЄСПЛ остаточне рішення у справі, в якій ЄСПЛ визнає порушення Конвенції масового характеру внаслідок структурної проблеми в правовій системі держави-відповідача, і наказує цій державі зробити певний вид заходів загального характеру. Структурна проблема виражається в повторюваних триваючих порушеннях, що охоплюють широке коло осіб, причиною яких є недоліки в законодавстві держави або практики його застосування. Встановлені ЄСПЛ

вимоги до виконання пілотних постанов мають на увазі «запрограмоване законодавче зобов'язання» влади держави – відповідача внести поправки та зміни в законодавство для усунення структурної проблеми. Державі – відповідачу надається строк для прийняття заходів загального характеру, під час якого ЄСПЛ відкладає розгляд усіх справ даної категорії. Якщо держава – відповідач прийняла відповідні заходи загального характеру, то ЄСПЛ вважає, що проблема може бути вирішена на національному рівні і повертає усі справи даної категорії до національних судів. Якщо стан справ показує, що проблема не усунена на національному рівні, то Суд відновлює практику розгляду справ даної категорії [1].

15.10.2009 р. ЄСПЛ ухвалив пілотну постанову по справі «Юрій Іванов проти України», в якій заявник скаржився на тривале невиконання судових рішень на його користь і відсутність ефективного засобу правового захисту на національному рівні для вирішення цієї проблеми. Суд визнав у даній справі порушення п. 1 ст. 6 та ст. 13 ЄКПЛ, ст. 1 Протоколу № 1 до ЄКПЛ і присудив заявнику суму невиконаних судових боргів з коригуванням на покриття інфляції та 2500 євро як компенсацію моральної шкоди [1]. ЄСПЛ врахував наявність 1400 українських заяв зі скаргами на аналогічні проблеми і вирішив, що в Україні наявна несумісна з Конвенцією практика тривалого невиконання рішень національних судів і для її припинення ЄСПЛ необхідно застосувати процедуру пілотної постанови. П. 5 ст. 111 постанови по справі «Юрій Іванов проти України» зобов'язав державу-відповідача на протязі одного року від дати прийняття остаточного рішення запровадити ефективний засіб (засоби) юридичного захисту, який забезпечить адекватне й достатнє відшкодування за невиконання або затримки у виконанні рішень національних судів за принципами, встановленими практикою Суду [12].

Відповідно до ч. 1 ст. 46 ЄКПЛ [17] Україна була повинна запровадити ефективний засіб (засоби) юридичного захисту, спроможний забезпечити адекватне й достатнє відшкодування за невиконання або затримки у виконанні рішень національних судів ще в 2010 р., але дане завдання залишається у процесі виконання на даний час.

На 1531-му засіданні Комітету Міністрів 10–12 червня 2025 року, де було подано останній на даний час звіт українського уряду про

стан виконання ним постанови по справі «Юрій Іванов проти України» [28], Комітет Міністрів визнав, що досі не виконано більшу частину призначених ЄСПЛ заходів по виконанню даного пілотного рішення: не створено механізм обліку та перевірки судових рішень щодо визначення загальної суми боргу держави по судовим рішенням, де боржником виступає держава або державне підприємство, та її погашення або компенсації, не створена система розрахунку такого державного боргу, рівень виконання всіх типів національних судових рішень залишається надзвичайно низьким, залишилась можливість створення нових соціальних зобов'язань без забезпечення належного фінансування, не скасовані мораторії на заходи примусового виконання судових рішень щодо окремих підприємств, які мають стратегічне значення для держави. Український уряд був вимушений визнати у своєму останньому листі Комітету Міністрів від 10.06.2025 явну недостатність своїх зусиль для повного виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» [29]. ЄСПЛ розглядає дану проблему як серйозний та давній структурний недолік українського законодавства, який заважає процесу європейської інтеграції, що обумовлює актуальність аналізу виконання Україною пілотної постанови ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України» на сучасному етапі її виконання для встановлення проблем, які заважають її повному виконанню.

За час з прийняття ЄСПЛ пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» в 2009 р. її виконання та пов'язані з ним проблеми аналізували Сидорович Р. І. [43], Авторгов А. [11], Карпова Н. Ю. [1] та ін., але з початку 2022 року дана тема зникла з фокусу дослідників, тому наукова новизна дослідження полягає в комплексності аналізу з початку виникнення проблеми по даний час з охопленням усіх заходів воєнних років.

Метою дослідження є аналіз виконання Україною пілотної постанови ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України» на сучасному етапі її виконання для встановлення проблем, які заважають її повному виконанню. Уточнюючи мету, сформулюємо її у вигляді наступних питань: чи співпадає стратегія українського уряду при виконанні пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» із вимогами Комітету Міністрів? Які об'єктивні причини перешкождали та

перешкоджають виконанню Україною пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України»?

1. Формування кейсу по справі «Юрій Іванов проти України»

Отже в 2009 році ЄСПЛ визнав невиконання або затримки у виконанні рішень національних судів структурною проблемою української правової системи, але ЄСПЛ звернув свою увагу на цю проблему раніше. У рішенні по справі «Жовнер проти України» від 29.07.2004 р. ЄСПЛ встановив порушення п. 1 ст. 6 ЄКПЛ, ст. 1 Протоколу № 1 до ЄКПЛ у вигляді тривалого невиконання судових рішень, надав їй статус «провідної справи», створивши з неї та інших справ проти України з аналогічними порушеннями «групу Жовнер». Після винесення пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» Комітет Міністрів контролює виконання Україною рішення по справам «групи Жовнер» і даної пілотної постанови разом [1]. Фактично, процес виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» поглинув процес виконання Україною рішення по справам «групи Жовнер» і в даному дослідженні виконання Україною рішення по справам «групи Жовнер» розглядається так, як це розглядає Комітет Міністрів, тобто як частина виконання Україною пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України».

В період з 2010 по 2017 рік ЄСПЛ намагався стимулювати український уряд вирішити проблему невиконання або затримки у виконанні рішень національних судів в межах виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України», а український уряд робив окремі кроки щодо вирішення даної проблеми.

Пройшов виділений ЄСПЛ для виконання п. 5 ст. 111 постанови по справі «Юрій Іванов проти України» [12] рік, а український уряд нічого не зробив, тому 15. 07. 2011 р., ЄСПЛ відновив розгляд справ типу «Іванов». З 20. 06. 2013 р. Суд запровадив присудження у справах типу «Іванов» 2000 євро за відшкодування матеріальної і моральної шкоди та зобов'язання держави-відповідача виконати рішення [1]. Цей запроваджений ЄСПЛ стандарт визначив структуру виплат відшкодування для заявників у справах типу «Іванов», яка фактично складається з двох частин: виплати присудженої ЄСПЛ компенсації за відшкодування матеріальної і моральної шкоди та виплати прису-

дженої рішенням українського суду грошової суми або виконання при-судженого українським судом не грошового зобов'язання на користь заявника. В подальшому цей стандарт було розповсюджено на справи «Бурмич та інші проти України», групи «Жовнер проти України».

05.06.2012 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» № 4901-VI, який набув чинності 01.01.2013 р. та закріпив процедуру виконання рішень національних судів, ухвалених після набуття Законом чинності і виконання яких гарантується державою [41]. Для виконання судових рішень у рамках бюджетної програми КПКВК 3504040 виділили в 2013 р. 153 921 600 грн і в 2014 р. 76 961 800 грн відповідно. В результаті в 2014 р. було виконано 4005 судових рішень [1]. На 11.03.2014 р. до ЄСПЛ постуило 10440 справ типу «Іванов». 03.02.2015 р. ЄСПЛ повідомив український уряд про заяву «Філіпов та 3 інші заяви» (№ 35660/13), в яких заявники скаржились на неефективність засобу захисту, передбаченого Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» [41].

В 2015 р. український уряд поряд з бюджетною програмою КПКВК 3504040, на яку в державному бюджеті на 2015 р. було передбачено 144757000 грн., створив альтернативний механізм виконання судових рішень – в розстрочку. Ст. 23 Закону України «Про державний бюджет України на 2015 рік» надала право КМУ реструктуризувати фактичну заборгованість за судові рішення, виконання яких гарантується державою і рішення ЄСПЛ, прийняті з урахуванням розгляду справ проти України, на суму до 7 444 562 370 грн на 01.01.2015 р., шляхом зменшення боргу за рахунок коштів, передбачених бюджетом на ці цілі у розмірі до 10 % суми, присудженої відповідно до вирішених рішень, з випуском фінансових казначейських зобов'язань – векселів [1]. 24.09.2015 р. Комітет Міністрів жорстко розкритикував виконання судових рішень в розстрочку і підкреслив, що виплата присудженої ЄСПЛ грошової компенсації векселями і в розстрочку неприпустима [1].

08.11.2015 р. Палата ЄСПЛ відмовилась від юрисдикції у справах типа «Іванов» на користь Великої Палати. Станом на 09.06.2016 за даними українського уряду в Україні нараховувалось біля 120000 осіб, судові рішення на користь яких не були виконані, приблизна загальна

сума боргу по цім рішенням – 10 млрд грн., схема виплати боргу векселями не реалізована, інвентаризація усіх існуючих боргів не завершена [1]. Комітет Міністрів узяв ініціативу на себе і запропонував українському урядові для виконання пілотної постанови по справі «Іванов» стратегію трьох кроків: 1) точний розрахунок усієї суми боргу за невиконаними судовими рішеннями, 2) введення схеми оплати при визначених умовах чи запровадження альтернативних рішень для забезпечення виконання невиконаних рішень, 3) коректування державного бюджету для точного і повного забезпечення схеми оплати та прийняття законодавства, яке врахує бюджетні обмеження і не допустить прийняття національними судами рішень проти держави чи державних підприємств, виконання яких не може бути забезпечено державними коштами [1]. Український уряд узяв на себе зобов'язання виконувати стратегію трьох кроків і нічого не зробив. 06.06.2017 Комітет Міністрів констатував, що український уряд не виконує дану стратегію [1]. З точки зору ЄСПЛ ситуація зайшла у глухий кут.

12.10.2017 р. Велика Палата ЄСПЛ винесла рішення по справі «Бурмич та інші проти України» (далі справа «Бурмич»), в ній ЄСПЛ констатував, що багаторічне невиконання Україною постанови по справі «Юрій Іванов проти України» унеможливило вирішення системної проблеми невиконання рішень національних судів і викликало постійне зростання кількості справ типа «Іванов» [1]. Тому ЄСПЛ кардинально поміняв свою стратегію у взаємовідносинах із українським урядом з приводу виконання пілотної постанови, для чого і використав своє рішення по справі «Бурмич». ЄСПЛ постановив: 5 заяв – пані Бурмич, панів Яремчука, Варави, Неборачко, тов. ПрАТ «Ізоляція» та 12143 заяви про аналогічні порушення мають розглядатись відповідно до зобов'язань в пілотній постанові по справі «Юрій Іванов проти України», вилучаються з реєстру справ ЄСПЛ відповідно до підп. «с» п. 1 ст. 37 ЄКПЛ та передаються Комітету Міністрів для їх розгляду в рамках вжиття заходів загального характеру для виконання даної пілотної постанови, у тому числі щодо надання відшкодування за невиконання або тривале виконання рішень національних судів та сплати боргу за рішенням національного суду. Аналогічні майбутні справи, які подаватимуться до Суду, підлягають вирішенню в рамках процесу виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов

проти України». Суд зобов'язав український уряд виконати рішення по справі «Бурмич» до 12.10.2019 р. [1].

Отже в 2017 році остаточно сформувався кейс по виконанню пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України», який поглинув процес виконання Україною рішень по справам «групи Жовнер» та справи «Бурмич», тому в даному дослідженні процес виконання Україною рішень по справам «групи Жовнер» та справи «Бурмич», усі взаємовідносини між Комітетом Міністрів та українським урядом і представниками українського суспільства з приводу виконання даних рішень розглядаються так, як це розглядають ЄСПЛ та Комітет Міністрів, тобто як частина виконання Україною пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України».

2. Розробка українським урядом системи заходів бюджетного фінансування виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України»

22.01.2018 на зустрічі керівництво Міністерств юстиції, фінансів та соціальних справ, Секретаріату КМУ та Казначейства прийняло рішення про механізм бюджетного фінансування виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України», групам справ «Бурмич» та «Жовнер». Даний механізм складатиметься з двох основних елементів: довгострокового рішення («ДР»), що вирішує проблему всіх невиконаних рішень проти держави та державних компаній, та ad hoc рішення («АНР»), що враховує заяви, включені до рішення у справі «Бурмич». Елемент довгострокового рішення фінансується бюджетною програмою КПКВК 3504040 «Заходи щодо виконання судових рішень, гарантованих державою» («КПКВК 3504040») і нестиме основний тягар фінансування. Відповідно до п. 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI при фінансуванні цієї програмою рішення розподіляються на такі місця в черзі: 1-ша черга – рішення щодо пенсій, соціальних виплат, стягнення аліментів, відшкодування шкоди та збитків, завданих злочином або адміністративним правопорушенням, інвалідністю, іншою шкодою здоров'ю, у зв'язку з втратою годувальника; 2-га черга – рішення щодо трудових правовідносин; 3-тя черга – інші рішення [41]. Елемент ad hoc рішення

фінансується бюджетною програмою КПКВК 3601170 «Платежі за рішеннями, винесеними установами іноземної юрисдикції після розгляду справ проти України» («КПКВК 3601170»).

Також відповідно до п.п. 2, 3, 4, 5 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження» [2] тільки Державна виконавча служба має право здійснювати примусове виконання: 1) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України (далі НБУ), органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25%, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету; 2) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону, тобто під дією мораторія; 3) рішень адміністративних судів та рішень ЄСПЛ. При цьому ч. 2 ст. 6 Закону України «Про виконавче провадження» [2] уповноважує Державну казначейську службу (далі також Казначейство) виконувати рішення про стягнення коштів з державних органів, державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ, тому при виконанні рішень ЄСПЛ Державна виконавча служба і Державна казначейська служба співпрацюють.

Відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 07.03.2018 № 351 відповідальним виконавцем КПКВК 3504040 є Державна казначейська служба України [42]. Виконання КПКВК 3504040 регулюється Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI [42]; постановою КМУ від 03.08.2011 № 845 «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників» [35]; постановою КМУ від 03.09.2014 № 440 «Про затвердження Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою» [44].

Постанова КМУ від 03 вересня 2014 р. № 440 «Про затвердження Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою» [44] визначає механізм обліку виконавчих документів та судових рішень, передбачених п. 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI,

інвентаризації та погашення заборгованості за ними [41]. Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI у разі якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, його виконання здійснюється за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду [41].

Постанова КМУ від 03 серпня 2011 р. № 845 «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників» визначає механізм виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, прийнятих судами, а також іншими органами, які мають право приймати такі рішення, при цьому боржниками можуть бути лише визначені в рішенні про стягнення коштів державні органи, розпорядники бюджетних коштів (бюджетні установи), одержувачі бюджетних коштів в частині здійснення передбачених бюджетною програмою заходів, на які їх уповноважено, які мають відкриті рахунки в органах Казначейства, крім рахунків із спеціальним режимом використання [35]. Відповідно до п. 3 «Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників» рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників виконуються на підставі виконавчих документів виключно органами Казначейства [35]. Відповідно до п. 6 вище вказаного порядку стягувач-фізична особа повинна подати органам Казначейства: 1) заяву про виконання такого рішення із зазначенням реквізитів банківського рахунка, назви банку, його МФО та коду ЄДРПОУ, номера рахунка, П.І.Б власника рахунка, на який слід перерахувати кошти, або даних для пересилання коштів через підприємства поштового зв'язку, що здійснюється за рахунок стягувача; 2) оригінал виконавчого документа; 3) судові рішення про стягнення коштів (у разі наявності); 4) оригінал або копію розрахункового документа, який підтверджує перерахування коштів до відповідного бюджету (у судових рішеннях про стягнення коштів з відповідного бюджету) [35]. Відповідно до п. 8 вище вказаного порядку органи Казначейства після надходження документів, зазначених у пп. 6, 7 цього Порядку: 1) приймають їх до

розгляду та реєструють; 2) здійснюють попередній розгляд документів; 3) повідомляють стягувачеві на його письмову вимогу про прийняття, реєстрацію, результати попереднього розгляду документів [35]. Відповідно до п. 9-1 вище вказаного порядку Орган Казначейства повертає виконавчий документ до суду або іншого органу, який його видав, у разі якщо рішення фактично виконано під час виконання рішення ЄСПЛ [35]. Відповідно до п. 9-1 вище вказаного порядку відкладення безспірного списання коштів здійснюється Органом Казначейства у разі звернення до органу, що контролює справляння надходжень бюджету, щодо підтвердження їх зарахування до бюджету або встановлення залишку сум платежів, що підлягають безспірному списанню, чи узгодження реквізитів рахунків, на яких обліковуються надходження бюджету [35].

Відповідно до п. п. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34 вище вказаного порядку [35] безспірне списання коштів з рахунка боржника здійснюється в першочерговому порядку, при цьому у разі наявності у боржника або головного розпорядника бюджетних коштів окремої бюджетної програми для забезпечення виконання рішень суду безспірне списання коштів здійснюється лише за нею. Безспірне списання коштів з рахунків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, на яких обліковуються кошти загального та спеціального фондів відповідного бюджету, здійснюється в межах бюджетних асигнувань, передбачених у затвердженому кошторисі або плані використання бюджетних коштів, та у разі наявності на його рахунках для обліку відкритих асигнувань. Судові витрати, штрафні санкції безспірно списуються за відповідним кодом економічної класифікації видатків бюджету. Для здійснення безспірного списання коштів орган Казначейства відображає в обліку відповідні бюджетні зобов'язання боржника. Погашення таких бюджетних зобов'язань здійснюється за рахунок бюджетних асигнувань зазначеного боржника. У разі коли за визначеними органом Казначейства кодами класифікації видатків бюджету, за якими здійснюється безспірне списання коштів, відсутні відкриті асигнування (кошти на рахунках), орган Казначейства надсилає боржнику вимогу щодо необхідності здійснення дій, спрямованих на виконання судового рішення і якщо відкритих асигнувань (коштів на рахунках) не вистачає для виконання виконавчого документа, то безспірне списання

коштів здійснюється частково. Після здійснення безспірного списання коштів з рахунків боржника орган Казначейства готує відповідне повідомлення у двох примірниках, один для органу Казначейства, другий для боржника.

Фінансування виконання рішення ЄСПЛ по справі «Бурмич» здійснюється за КПКВК 3601170 і регулюється ст. ст. 7, 8, 9 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 № 3477-IV [40] і Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення платежів, пов'язаних з виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України, затвердженим постановою КМУ від 07.03.2007 р. № 408 [37].

Відповідно до п. 1 вищезгаданого Порядку [37] головним розпорядником та відповідальним виконавцем КПКВК 3601170 є Міністерство Юстиції України. Відповідно до підпунктів 1, 2, 8 даного Порядку [37] бюджетні кошти спрямовуються на: 1) виплату грошових сум за рішеннями ЄСПЛ, 2) сплату пені, витрат виконавчого провадження за рішеннями ЄСПЛ у випадку необхідності, 3) витрати, пов'язані із здійсненням додаткових заходів індивідуального характеру на виконання рішень ЄСПЛ, у тому числі виконання рішень національних судів, невиконання яких стало підставою для звернення до ЄСПЛ, та витрати для здійснення заходів загального характеру на виконання рішень ЄСПЛ. Тому фінансування КПКВК 3601170 повністю охоплює виплати заявникам по справам групи «Бурмич».

Відповідно до п.п 2, 3, 4, 5 даного Порядку [37], ст. ст. 7, 8, 9 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 № 3477-IV [40] протягом десяти днів від дня отримання повідомлення ЄСПЛ про набуття Рішенням статусу остаточного Орган представництва надсилає стягувачеві повідомлення про його право подати до державної виконавчої служби заяву про виплату відшкодування із зазначенням реквізитів банківського рахунка для перерахування йому коштів, а Державній виконавчій службі надсилає оригінальні тексти і переклади резолютивних частин остаточного рішення ЄСПЛ у справі проти України, яким визнано порушення Конвенції та/або остаточного рішення ЄСПЛ щодо справедливої сатисфакції у справі проти України,

Державна виконавча служба упродовж десяти днів з дня надходження цих документів відкриває виконавче провадження. Якщо стягувач не подав заяву про виплату відшкодування, виконавче провадження все одно відкривається. Виплата стягувачеві відшкодування має бути здійснена у тримісячний строк з моменту набуття Рішенням статусу остаточного або у передбачений у Рішенні строк, якщо це не зроблено, то на суму відшкодування нараховується пеня відповідно до Рішення. Протягом одного місяця від дня відкриття виконавчого провадження за Рішенням Органу представництва надсилає до Державної Казначейської служби постанову про відкриття виконавчого провадження, оригінальні тексти і переклади резолютивних частин остаточного рішення ЄСПЛ у справі проти України, яким визнано яким визнано порушення Конвенції та/або призначено справедливу сатисфакцію, платіжний документ з даними: 1) найменування справи, за якою ЄСПЛ прийняло рішення проти України; 2) найменування стягувача (стягувачів); 3) за наявності банківський реквізит стягувача (стягувачів). Державна Казначейська служба протягом 10 днів від дня надходження даних документів здійснює списання коштів з КПКВК 3601170 на вказаний стягувачем банківський рахунок, а в разі його відсутності – на депозитний рахунок Державної виконавчої служби. Підтвердження списання відшкодування, отримане від Державної Казначейської служби, та підтвердження виконання всіх вимог, зазначених у резолютивній частині остаточного рішення ЄСПЛ у справі проти України, яким визнано порушення Конвенції та/або призначено справедливу сатисфакцію, є для Державної виконавчої служби підставою для закінчення виконавчого провадження. Державна виконавча служба протягом трьох днів надсилає Органу представництва постанову про закінчення виконавчого провадження та підтвердження списання коштів. Якщо стягувач не подав заяву про виплату відшкодування, чи встановити місцезнаходження стягувача – фізичної особи неможливо, у разі смерті стягувача – фізичної особи чи реорганізації або ліквідації стягувача - юридичної особи сума відшкодування перераховується на депозитний рахунок Державної виконавчої служби.

Протягом трьох днів з моменту перерахування на депозитний рахунок Державної виконавчої служби суми відшкодування Державна виконавча служба повідомляє про це стягувача, після чого надсилає

Органу представництва інформацію про наявність на її депозитному рахунку суми відшкодування та про повідомлення про це стягувача. Сума відшкодування, яка знаходиться на депозитному рахунку Державної виконавчої служби, перераховується: а) на рахунок стягувача після подання ним відповідної заяви; б) на рахунки спадкоємців стягувача - фізичної особи після подання ними документів, які надають їм право на отримання спадщини; в) на рахунок правонаступника реорганізованого стягувача – юридичної особи після подання ним документів, які підтверджують його правонаступництво; г) на рахунки учасників ліквідованого стягувача – юридичної особи після подання ними рішень суду, які підтверджують їхній статус учасників ліквідованого стягувача – юридичної особи на момент ліквідації та визначають частку відшкодування кожного із учасників. Відповідно до ч. 7 ст. 47 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 № 1404-VIII якщо стягнуті з боржника грошові кошти не витребувані стягувачем протягом одного року з дня їх зарахування на депозитний рахунок органу Державної виконавчої служби, такі кошти зараховуються до Державного бюджету України [2]. Відповідно до п. 14 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 № 1404-VIII виконавче провадження підлягає закінченню, якщо стягнені з боржника в повному обсязі кошти не витребувані стягувачем протягом року та перераховані до Державного бюджету України [2].

17.04.2018 український уряд ознайомив Комітет Міністрів із планом дій по виконанню рішення по справі «Бурмич», головні пункти якого: 1) внесення в законодавство поправок, які забезпечать окреме виконання 12148 справ, які об'єднані в справу «Бурмич»; 2) виконання усіх національних судових рішень на користь заявників, які перелічені у рішенні по справі «Бурмич» та двох додатках до неї і виплати ним компенсацій, усі компенсації розраховують після визначення суми заборгованості за національними судовими рішеннями і виплатять із спеціальної програми Державного бюджету України; 3) створення наглядового комітету із забезпечення виконання судових рішень проти держави. Міжвідомча робоча група пропонувала графік погашення боргів: 2020 р. – 25% непогашеної заборгованості, але не менше 1 млрд грн; 2021 р. – 35% непогашеної заборгованості, але не менше

1 млрд грн; 2022 р. – 50% непогашеної заборгованості; 2023 р. – непогашений борг [1].

18.04.2018 Комітет Міністрів зауважив, що вирішенню проблеми перешкоджають: наявність мораторіїв, які унеможливають застосування судових рішень проти державних компаній; недостатнє фінансування бюджетних програм, які забезпечують виконання судових рішень проти держави; значна кількість судових рішень щодо держави, які мають бути виконані у вигляді певних зобов'язань, щодо них немає ніякого плану; відсутність встановлення державою реальної повної суми державного боргу за невиконані судові рішення; законодавство України не обмежує соціальні зобов'язання держави можливостями державного фінансування і створює нові соціальні зобов'язання [1]. Дані зауваження у різних варіаціях повторювались Комітетом Міністрів на наступних засіданнях.

На засіданні 5-7 червня 2018 р. Комітет Міністрів підкреслив, що український уряд не виконав перший крок із стратегії трьох кроків і курс на окреме виконання рішення по справі Бурмич є хибним, воно має бути є невід'ємною частиною процесу виконання і загальних заходів, передбачених пілотною постановою «Юрій Іванов проти України» [1]. Дане засідання показало відмінність між підходами українського уряду та Комітету Міністрів до вирішення комплексної проблеми, яка лежить в основі виникнення справ «Юрій Іванов проти України», групи «Жовнер» та групи «Бурмич», яке було виражено в більш точковому підході українського уряду на вирішення вже існуючих проблем, без їх попередження.

Запропонований 17.04.2018 українським урядом план дій по виконанню рішення по справі «Бурмич» виявив головне протиріччя між стратегією українського уряду при виконанні пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» та вимогами Комітету Міністрів до виконання даної пілотної постанови: Комітет Міністрів вимагав від українського уряду таких комплексних реформ, які не лише ліквідують заборгованість держави перед заявниками по справам груп «Іванов/Бурміч/Жовнер», а й унеможливають виникнення такої заборгованості держави по рішенням національних судів, які визнали державу та/або державні підприємства боржниками перед громадянами, в той час український уряд зосередився на задоволенні інтересів заяв-

ників, які перелічені у рішенні по справі «Бурмич» та двох додатках до нього, і намагався обмежитись заходами по їх задоволенню та на цьому закрити проблему.

Потрібно додати, що українському уряду не вдалось обмежити виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» окремим виконанням рішення по справі «Бурмич» через пильний контроль Комітету Міністрів та кожен раз після отримання зауважень від Комітету Міністрів український уряд вдавався до коригування своїх планів та дій по виконанню пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України», однак протиріччя між комплексним підходом Комітету Міністрів та обмежено-прикладним підходом українського уряду до виконання даної пілотної постанови досі збереглося і впливає на хід виконання пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України».

3. Створення українським урядом Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація

2019 рік не був багатим на події, пов'язані із виконанням українським урядом пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України». У повідомленні українського уряду від 16.01.2019 [18] український уряд доповів, що на даний час виконано 1232 рішення з 12143 заяв із групи «Бурмич», на суму 13,7 млн грн (442 000 євро). В 2019 році на КПКВК 3504040 виділено суму 600 млн грн, а на КПКВК 3601170 – 594,42 млн грн, що на думку уряду повинно бути достатнім для погашення заборгованості по 1-й черзі у повному обсязі. 09.05.2019 український уряд повідомив, що оскільки рішення щодо заборгованості з виплати пенсії складають одну з найбільших груп невиконаних внутрішніх судових рішень, то для вирішення цієї проблеми 22.08.2018 р. КМУ затвердив Постанову № 649 «Порядок погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями суду» [30] і для погашення пенсійної заборгованості за судовими рішеннями до бюджету Пенсійного фонду України (далі ПФУ) на 2019 рік було закладено 50 млн грн (1 658 374,8 євро). Цим Порядком передбачено механізм погашення заборгованості, що виникла з розрахунку

(перерахунку) пенсійної заборгованості за судовими рішеннями та за рахунок бюджетних коштів ПФУ. На підставі наказу ПФУ від 29.08.2018 р. № 148 було створено «Комісію з питань погашення заборгованості з виплати пенсії за судовими рішеннями» для перевірки обґрунтованості розрахункової суми, яка має бути сплачена органами ПФУ за судовими рішеннями (що набрали чинності після 2012 року), що стосується обліку невиконаних пенсій та стягнення пенсії [30]. 31.05.2019 український уряд доповів, що 15.05.2019 Конституційний Суд України визнав неконституційною ст. 26.2 Закону України «Про виконавче провадження», яка передбачає передоплату державним виконавцям збору за відкриття виконавчого провадження, посилаючись саме на пілотну постанову «Юрій Іванов проти України» [30], що значно спростило доступ до виконавчого провадження для стягувачів – фізичних осіб. 23.09.2019 український уряд доповів, що за 2019 рік було виконано 482 рішення національних судів із групи «Бурмич» [19]. Станом на грудень 2019 року за КПКВК 3504040 було виконано понад 73 тис. судових рішень на загальну суму 469,8 млн. грн [20].

Станом на 08.01.2020 показники зареєстрованих в Державній казначейській службі судових рішень, які фінансуються за КПКВК 3504040: 1-ша черга – 65,6 тис. прийнятих до виконання рішень на суму 355,1 млн. грн; 2-га черга – 2,3 тис. прийнятих до виконання рішень на суму 59 млн. грн; 3-тя черга – 22,7 тис. прийнятих до виконання рішень на суму 4283,1 млн. грн. Всього 90, 7 тис. рішень на суму 4697 млн. грн [20]. Станом на 21.01.2020 за даними українського уряду за справами із груп Жовнера / Юрія Іванова тривало 4777 виконавчих проваджень [20]. Хоча український уряд наполягав на неможливості підрахунку конкретної суми непогашеної заборгованості за судовими рішеннями у справах заявників, оскільки майже всі невиконані рішення стосуються зобов'язань у натуральній формі, він вважав, що станом на 21.01.2020 загальна сума непогашеної заборгованості, сплаченої за рішеннями національних судових органів, щонайменше становила 22 970 5019,60 грн (8 580 293,52 євро) та 5 180 264,20 доларів США (4 643 329,82 євро) [20].

01.04.2020 КМУ ухвалив Постанову № 258 «Про створення Комісії з виконання рішень Європейського суду з прав людини» [13]. Однією з цілей Комісії було призначено вирішення структурних та системних

проблем, встановлених ЄСПЛ, з акцентом на групі справ Іванова / Бурмича / Жовнера, запобігання подальшому виникненню таких проблем, розроблення та подання КМУ пропозицій щодо виконання рішень ЄСПЛ у справах проти України та відповідних рішень Комітету Міністрів щодо вжиття заходів для їх виконання з метою офіційного закриття Комітетом Міністрів розгляду цих справ.

В 2020 році на КПКВК 3504040 було виділено 600 млн грн. Станом на 15.06.2020 залишок коштів за КПКВК 3504040 становив 350 млн грн, а Державна казначейська служба опрацьовувала 70188 судових рішень на суму 4,6 млрд грн за КПКВК 3504040 [21], з чого випливає, що Державна казначейська служба у 2020 році не змогла погасити за рахунок КПКВК 3504040 борг за всіма судовими рішеннями, гарантованими державою. Станом на 15.06.2020 Департамент виконавчого провадження Державної виконавчої служби Міністерства юстиції України опрацьовував 243 виконавчі документи на виконання рішень ЄСПЛ, з яких 208 справ передбачали, окрім виплати справедливої компенсації, виконання рішень національних судових органів, винесених на користь заявників [21]. Станом на 15.06.2020 було проведено 25 засідань Комісії з питань погашення заборгованості з виплати пенсій за судовими рішеннями та прийнято рішення про виплати 32220 рішень на суму 191,3 млн. грн. З них у 2020 році здійснено виплату за 11940 рішеннями на суму 82,4 млн. грн. Постанова КМУ № 22 від 24.01.2020 збільшила виділення коштів на погашення пенсійної заборгованості за судовими рішеннями до 200 млн грн (приблизно 6 524 417,56 євро) [21]. 22.07.2020 Шостий апеляційний адміністративний суд змінив рішення суду першої інстанції у справі № 640/5248/1913 та визнав незаконними пункти 1 та 2 Постанови КМУ «Про порядок виплати пенсій за судовими рішеннями» № 649 від 22.08.2018, наголосив, що питання, що вирішуються Порядком, не належать до функцій КМУ, а підлягають регулюванню на законодавчому рівні, тому Комісія з питань погашення заборгованості з погашення пенсій за судовими рішеннями призупинила свої засідання з 22.07.2020 [23]. Станом на 23.12.2020 Державна казначейська служба опрацьовувала 57 183 судових рішення на суму 4,9 млрд грн за КПКВК 3504040: 1-ша черга – 19874 судових рішень, прийнятих до виконання на суму 112,5 млн грн; 2-га черга – 2640 судових рішень, прийнятих до виконання на суму

84 млн грн; 3тя черга – 34669 судових рішень, прийнятих до виконання на суму 4, 75 млн грн [23].

Нарешті 30.09.2020 Розпорядженням КМУ № 1218-р була затверджена Національна стратегія вирішення до 2022 року проблеми невиконання судових рішень, де боржником за рішенням суду є державний орган або державне підприємство, установа, організація [22]. У своєму повідомленні від 16.11.2020 [22] український уряд доповів, що метою цієї Стратегії є вирішення системної проблеми невиконання та тривалого виконання судових рішень, приведення українського законодавства та практики його застосування у відповідність до стандартів Ради Європи у сфері виконання судових рішень, а базою для цієї Стратегії є практика ЄСПЛ, рішення, резолюції Комітету міністрів Ради Європи. Реалізація Стратегії має такі напрямки: усунення регуляторних бар'єрів, що перешкоджають виконанню судових рішень; розвиток інституційної спроможності органів та осіб, які здійснюють виконання судових рішень; ефективна взаємодія між системами електронного правосуддя та електронними виконавчими листами для забезпечення виконання судових рішень; належне фінансування витрат на погашення заборгованості за судовими рішеннями; запровадження ефективних засобів правового захисту від невиконання та тривалого виконання судових рішень. Реалізація Стратегії за своїм змістом передбачатиме: перегляд соціального законодавства щодо можливостей бюджетного фінансування та моніторинг балансу між існуючими соціальними гарантіями та можливостями їх фінансування; створення додаткових механізмів виконання судових рішень щодо підприємств, на які поширюється мораторій; вдосконалення законодавства про банкрутство державних підприємств; запровадження ефективного судового контролю за виконанням судових рішень; вдосконалення процедури встановлення або зміни способу чи процедури виконання судових рішень; розширення повноважень органів та осіб, які здійснюють виконання судових рішень; створення на основі існуючих реєстрів системи обліку судових рішень, винесених проти органів державної влади/державних підприємств, з відстеженням суми заборгованості за цими рішеннями; вдосконалення засобів правового захисту для виконання судових рішень. На практиці Стратегія виконується за планом дій, що визначає конкретні терміни, відповідальних виконавців, передбачений меха-

нізм моніторингу, та повинен бути розроблений і прийнятий протягом двох місяців з моменту затвердження Стратегії. Реалізація Стратегії спрямована на досягнення таких результатів: зменшення кількості невиконаних судових рішень; погашення державного боргу у зв'язку з невиконаними судовими рішеннями; припинення звернень до ЄСПЛ у зв'язку з невиконанням або тривалим виконанням рішень національних судів. Реалізація Стратегії не потребуватиме додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

4. Виконання Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація

06.01.2021 український уряд доповів про те, що в 2020 році вжиття термінових заходів для боротьби з COVID-19 викликало вимушений перерозподіл бюджетних коштів із бюджетних програм, через що бюджетні асигнування на виплати за судовими рішеннями були призупинені до січня 2021 року [23]. Але в 2021 році на КПКВК 3601170 було виділено 582 377,4 тис грн., а на КПКВК 3504040 – 100000 тис грн. [3]. Також український уряд з гордістю повідомив, що експерт Проекту Ради Європи «Подальша підтримка виконання Україною рішень згідно зі статтею 6 ЄКПЛ» визнав проект Положення «Про Єдиний державний реєстр виконавчих документів» значним законодавчим кроком вперед для виконання Україною пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» [23]. Цей Реєстр є єдиним державним реєстром виконавчих документів, що являє собою автоматизовану систему збору, зберігання, захисту, реєстрації, пошуку електронних виконавчих документів, автоматичного формування статистичної звітності щодо них, а також загальнодоступного надання інформації про них.

04.02.2021 БФ «Право на захист» повідомив Комітет Міністрів про такі загрозливі тенденції: 1) невиконання 402 із 422 рішень національних судів щодо виплати пенсій внутрішньо переміщеним особам (далі ВПО) та мешканцям непідконтрольних уряду територій України (НПУТ) [24]. Уряд України прийняв постанову про виплату заборгованості за даними пенсіями за окремою визначеною КМУ процедурою, водночас КМУ не запровадив зазначену процедуру; 2) невиконання

рішень національних судів, що призначають компенсацію за втрати житла, пов'язані з конфліктом. У 2020 році бенефіціари БФ «Право на захист» отримали 11 рішень ВСУ із присудженням суми компенсацій від 12 000 до 120 000 грн у таких справах. Державна казначейська служба заявила, що не має бюджетних призначень на ці компенсації у Державному бюджеті, але у Державному бюджеті на 2020 рік передбачено 40 млн грн. на ці компенсації; 3) невиконання рішень національних судів щодо відшкодування завданої терористичними актами шкоди. У 2020 році бенефіціари БФ «Право на захист» отримали 8 рішень національних судів у таких справах із присудженням компенсацій на суму до 1,2 млн грн. Державна казначейська служба заявила, що їх виконання буде після встановлення відповідних видатків у Законі України "Про Державний бюджет України" та визначення уповноваженого розпорядника або одержувача бюджетних коштів, який матиме відкриті рахунки в органах Державної казначейської служби. Дана заява суперечить українському законодавству, згідно з яким, у разі відсутності спеціалізованих асигнувань у Державному бюджеті, компенсація має бути виплачена за рахунок коштів КПКВК 3504040. БФ «Право на захист» повідомило, що усі постраждалі бенефіціари звернулись за захистом своїх прав до ЄСПЛ і поповнили перелік заявників по справі «Бурмич».

25.06.2021 Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду розглянув касаційну скаргу компанії-апелянта, на користь якої було винесено судові рішення, яке не було виконано через один з мораторіїв [14]. Касаційний суд провів детальний аналіз питання застосування мораторіїв щодо виконання судових рішень проти державних підприємств з урахуванням ЄКПЛ та рішення ЄСПЛ по справі «Бурмич» та дійшов висновку, що затримка виконання рішення суперечить статті 6 ЄКПЛ, а мораторій – Конституції. Тому він виніс рішення на користь заявника і запропонував Пленуму ВСУ передати питання про конституційність мораторію до КСУ.

08.07.2021 український уряд доповів Комітету Міністрів про затвердження 17.03.2021 КМУ Плану дій щодо реалізації Національної стратегії [25]. План дій визначав конкретні терміни виконання 11 основних завдань та передбачав механізм моніторингу. Його основні напрямки: 1) перегляд соціально орієнтованого законодавства

з можливістю бюджетного фінансування та контроль за балансом між існуючими соціальними гарантіями та можливістю їх фінансування; 2) створення додаткових механізмів виконання судових рішень щодо підприємств, на які поширюється мораторій; 3) удосконалення законодавства у сфері банкрутства державних підприємств; 4) запровадження ефективного судового контролю за виконанням судових рішень; 5) удосконалення процедури встановлення або зміни способу чи процедури виконання судових рішень; 6) розширення повноважень органів та осіб, які здійснюють виконання судових рішень та рішень інших органів; 7) створення на базі існуючих реєстрів системи обліку судових рішень, винесених проти державних органів/підприємств та відстеження суми заборгованості за такими рішеннями; 8) удосконалення автоматизації виконавчих проваджень; 9) актуалізація існуючої заборгованості державних підприємств; 10) вирішення проблеми існуючої державної заборгованості; 11) удосконалення засобів правового захисту для виконання судових рішень.

В 2022 році на КПКВК 3601170 було виділено 682 377,4 тис грн., а на КПКВК – 100000 тис грн. [4].

26.01.2022 український уряд встиг надати повідомлення Комітету Міністрів про те, що станом на грудень 2021 року в Державній казначейській службі України зареєстровано 88 899 судових рішень за КПКВК 3504040 на суму 6 286,92 млн. грн. : 1-ша черга – 21 865 рішень на суму 147,41 млн. грн; 2-га черга – 3 634 рішення на суму 138,72 млн. грн; 3-тя черга – 63 400 рішень на суму 6 000,79 млн. грн [26]. Державні підприємства є основною категорією боржників у 2-й та 3-й чергах очікування на погашення боргу. У 2021 році державною виконавчою службою виконано 30,9 тис. виконавчих документів щодо зобов'язання здійснювати нарахування та соціальні виплати фізичним особам, що становить 14,7% від усіх таких документів, які не були повністю покриті Державним бюджетом України [26]. 24.02.2022 Росія розпочала повномасштабне військове вторгнення на територію України і український уряд більше не інформував Комітет Міністрів про стан виконання пілотної постанови «Юрій Іванов проти України» в 2022 році.

23.06.2023 український уряд доповів Комітету Міністрів наступні статистичні дані: за період з 01.01 2021 по 01.04.2023 32400 виконав-

чих документів на суму 43,2 млрд гривень очікували на виконання в Державній виконавчій службі, яка завершила 558 проваджень, стягнувши 144,2 млн грн, але 31400 виконавчих проваджень на суму 42,9 млрд грн залишались невиконаними; 6 000 судових рішень на суму 3,4 млрд грн було передано до Казначейства, при цьому виконано лише 18 рішень на суму 301 000 грн; 146 600 виконавчих проваджень за участю ПФУ перебували на розгляді, здійснено 1 800 платежів та невиконано 139 300 виконавчих проваджень; тривало 38 400 виконавчих проваджень із накопиченою заборгованістю на суму 2,1 млрд грн. [27]. В 2023 році на КПКВК 3601170 було виділено 552 725,7 тис грн., а на КПКВК 3504040 – 100000 тис грн. [5].

Також український уряд доповів про роботу в 2023 році над розробкою проекту Соціального кодексу [27] з метою реформування системи соціальної підтримки в Україні для доведення її до строгої відповідності фінансовим можливостям держави шляхом об'єднання соціальних виплат та послуг в одному законодавчому акті, також перегляду та скасування неефективних та неактуальних інструментів соціальної підтримки.

З метою збереження обороноздатності держави у 2022-2023 роках було продовжено дію низки існуючих мораторіїв та запроваджено нові мораторії, що призупиняють виплати з державного бюджету. Український уряд доповів про те, що Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 № 1882-IX [33] встановив, що справи, предметом яких є право власності держави на об'єкти критичної інфраструктури, що перебувають у державній власності, та/або відновлення платоспроможності таких об'єктів чи їх банкрутство, не підлягають судовому розгляду протягом періоду дії воєнного стану та протягом двох років з дня його припинення або скасування. Український уряд розглядає це як тимчасовий викликаний війною захід і розробляє концепції скасування існуючих мораторіїв на виконання та провадження про банкрутство державних підприємств, планує розширення переліку державних підприємств для їх приватизації. Фонд державного майна України управляє державними корпораціями та державними корпоративними правами. КМУ погоджує приватизацію великих об'єктів майна, тоді як Фонд погоджує приватизацію малих об'єктів майна. Станом на 06.05.2023 Фонду підпорядковувалося 827 юридичних осіб,

з яких 390 перебували у процедурі банкрутства або ліквідації, 60% державних підприємств займалися неприбутковою діяльністю, причому 290 з них розташовані на окупованій території або в зоні бойових дій [15], ці дані пояснюють причини великої заборгованості державних підприємств по рішенням національних судів.

23.02.2023 було прийнято Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення певних категорій нерухомого майна внаслідок бойових дій, актів тероризму, диверсії, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 02.2023 № 2923-ІХ та Державний реєстр пошкодженого та знищеного майна внаслідок бойових дій, актів тероризму, диверсії, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України», який набрав чинності 22.05.2023 [27]. Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 1, п. 1 ч. 1 ст. 2, ст. 4, ч. 1 ст. 8 вищезгаданого закону [32] громадяни України, які є власниками пошкоджених/знищених об'єктів нерухомого майна можуть подати заяву про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна до Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації, уповноваженої розглядати заяви про надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна на відповідній території і в результаті розгляду даної заяви можуть отримати компенсацію у вигляді: 1) отримання грошових коштів шляхом їх перерахування на спеціальний поточний рахунок отримувача компенсації із спеціальним визначенням НБУ режимом використання для фінансування будівництва будинку садибного типу, садового або дачного будинку; 2) фінансування з використанням житлового сертифіката придбання об'єкта житлової нерухомості чи його частки, земельної ділянки; 3) отримання у власність об'єкта нерухомого майна, відновленого в рамках реалізації місцевих програм відновлення на заміну знищеного об'єкта нерухомого майна.

19.09.2023 Комітет Міністрів заявив про закриття нагляду за 404 із 437 рішень із групи «Бурмич» в зв'язку із життям українським урядом усіх необхідних для їх виконання індивідуальних заходів [15], але залишені на розгляді 33 рішення уявляють собою великі групи заяв, до 250 в одному рішенні, тому кількість невиконаних рішень групи «Бурмич» залишилась дуже численною.

В зв'язку з тим, що План дій щодо реалізації Національної стратегії [8] не був виконаний в більшості своїх завдань до кінця встановле-

ного терміну (кінець 2022 року), український уряд вирішив адаптувати його до поточної ситуації та пріоритетів та продовжити строк його дії. 19.09.2023 КМУ видав Розпорядження № 824-р, яким продовжив до 2025 року строк виконання Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2022 року, схваленої розпорядженням КМУ від 30.09.2020 р. № 1218 та вніс зміни в план заходів щодо її реалізації [34]. Кількість завдань у плані було скорочено з одинадцяти до чотирьох, які було визнано урядом пріоритетними і здійсненими у поточній, надзвичайно складній ситуації воєнного стану в Україні, для виконання кожного із залишених завдань було передбачено конкретні заходи. Дані 4 завдання: 1) розроблення механізму обліку і верифікації рішень судів для визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації; 2) перегляд соціально орієнтованого законодавства; 3) розроблення додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв; 4) розроблення механізму удосконалення судового контролю та встановлення або зміни способу виконання судових рішень, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація [10]. Для розроблення механізму обліку і верифікації рішень судів для визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації передбачалось утворення робочої групи із підготовки законопроекту та розроблення законопроекту. Для перегляду соціально орієнтованого законодавства передбачалось розроблення проекту Соціального кодексу України та законопроекту про внесення змін до Закону України “Про загально-обов’язкове державне пенсійне страхування”. Для розроблення додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв передбачалось проведення аналізу об’єктів управління державної власності підприємств, що мають стратегічно важливе значення для економіки і безпеки держави, на яке не може бути звернене стягнення та розроблення законопроектів про внесення змін до відповідних законодавчих актів щодо поетапного скасування, перегляду мораторіїв. Для розроблення механізму удосконалення судового контролю та встановлення або зміни способу виконання судових рішень, боржниками за якими є державний орган або державне під-

приємство, установа, організація передбачалось прийняття законопроекту про внесення змін до процесуального законодавства.

В 2024 році повідомлень українського уряду про виконання пілотної постанови «Юрій Іванов проти України» не було. В 2024 році на КПКВК 3601170 було виділено 552 725,7 тис грн., а на КПКВК 3504040 – 100000 тис грн. [6].

28.03.2025 український уряд подав повідомлення Комітету Міністрів про стан виконання пілотної постанови «Юрій Іванов проти України». В 2025 році на КПКВК 3601170 було виділено 497 235,0 тис грн., а на КПКВК 3504040 – 100000 тис грн. [7]. У період з 01.01.2022 по 31.12.2024 Казначейство виконало судові рішення, зареєстровані за КПКВК 3504040: 1ша черга – 27474 виконавчих документів на суму 330 164 008,00 грн; 2га черга – 3 387 виконавчих документів на суму 336 628 513,18 грн; 3тя черга – 162 743 виконавчих документів на суму 1 498 532 062,47 грн [28]. Станом на 06.02.2025 в органах Казначейства за КПКВК 3504040 перебувало на виконанні 239 053 виконавчих документів на суму 6 561,48 млн. грн. Станом на 01.01.2025 з 2024 року залишилося 35,6 тис. виконавчих проваджень щодо стягнення коштів з державних підприємств, установ, організацій та юридичних осіб, примусове стягнення майна яких заборонено законом, на суму 87,3 млрд. грн. Серед них 20,1 тис. виконавчих проваджень із закриттям виконавчих дій та провадження на суму 69,9 млрд. грн. [28]. Тривалість виконання виконавчих документів за КПКВК 3504040 залежить від обсягу бюджетних асигнувань, передбачених на відповідний рік бюджетною програмою.

Для виконання 1го завдання Плану – створення механізму обліку та перевірки судових рішень щодо визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації Наказом Міністерства юстиції України № 356/7 від 28.02.2025 було створено нову робочу групу для підготовки законопроекту про механізм погашення або компенсації розрахованої заборгованості [28]. Також український уряд вважає, що повноцінне функціонування Єдиного державного реєстру виконавчих документів (далі ЄДРВД) забезпечить розрахунок загальної суми боргу держави за рішеннями національних судів [28]. Державна судова адміністрація затвердила наказом від 02.12.2024 № 53422 Дорожню карту розвитку ІТ-рішень у судовій системі, яка включає в себе забезпечення запуску

ЄДРВД [28] та звернулася за допомогою у її підготовці до проекту «Право-Justice», що фінансується ЄС. На даний момент ЄДРВД працює частково, з 12.09.2023 було впроваджено сервіс надсилання сторонам електронних виконавчих документів до електронних кабінетів, можливості їх пред'явлення в електронній формі до державних і приватних виконавців для подальшого виконання.

Хоча український уряд у своїх доповідях Комітету Міністрів пов'язує розрахунок загальної суми боргу держави за рішеннями національних судів виключно із ЄДРВД, відповідно до абз. 7 п. 2 Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів, затвердженого Наказом Державної судової адміністрації та Міністерства Юстиції від 14.06.2022 № 177/2370/5 ЄДРВД є частиною Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі ЄСІТС) [39]. Але ЄСІТС створено для обслуговування судового процесу, виконавче провадження обслуговується Автоматизованою Системою виконавчого провадження (далі АСВП), усі дані про виконавчі провадження первісно завантажуються до неї. Відповідно до ст. 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» [41], ч. 2 ст. 6 Закону України «Про виконавче провадження» [2] виконання рішення суду про стягнення коштів, за яким боржником є державний орган, здійснюється Державною казначейською службою шляхом списання коштів з рахунків державного органу в межах відповідних бюджетних призначень, а якщо у державного органу-боржника за рішенням суду відсутні відповідні призначення – то Казначейство виконує таке рішення суду за рахунок коштів, передбачених за КПКВК 3504040. Вище автори повідомляли, що всі не виконані рішення проти держави та державних компаній, за виключенням рішень, які належать до групи «Бурмич», фінансуються за КПКВК 3504040. Відповідно до п. п. 2, 3 Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, затвердженого Постановою КМУ від 03.09.2014 № 440 [44] виконавчі документи за рішеннями суду про стягнення коштів подаються до органів державної виконавчої служби за місцезнаходженням боржника для проведення їх обліку, інвентаризації заборгованості та передачі до Казначейства для погашення заборгованості. Відповідно до п. п. 7, 15 даного Порядку, п. 5 розділу XII Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження [38] відповідальна особа

вносить дані про це рішення до Реєстру рішень, виконання яких гарантується державою, який є частиною АСВП, після чого АСВП формує акт приймання-передавання рішень, виконання яких гарантується державою, який Державна виконавча служба передає Казначейству для виконання ним рішення. Але Казначейство не є органом примусового виконання рішень і не вносить безпосередньо до АСВП дані про погашення заборгованості за рішеннями, яка погашається за рахунок КПКВК 3504040, воно повідомляє дані Державній виконавчій службі, яка вносить їх до Реєстру рішень, виконання яких гарантується державою. Фактично, Реєстр рішень, виконання яких гарантується державою, є єдиним електронним реєстром, який повинен містити усі дані про виконання рішень, яке фінансується КПКВК 3504040. Він не є частиною ЄСІТС, а взаємодія ЄСІТС із АСВП досить обмежена. 15.05.2024 тільки розпочато інформаційну взаємодію АСВП із ЄСІТС у направленні документів виконавчого провадження в електронні кабінети учасників виконавчого провадження в ЄСІТС. Саме обмеженістю взаємодії між електронною системою Казначейства, ЄСІТС та АСВП можливо пояснити відсутність визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації.

Для виконання 2го завдання Плану – перегляду соціально орієнтованого законодавства триває розробка Проекту Соціального кодексу України як нової моделі соціальної політики на принципах соціальної політики ЄС і зобов'язаннях України по дотриманню встановлених переглянутою Європейською соціальною хартією критеріїв та вимог [28]. В рамках цієї розробки проводиться огляд існуючих інструментів соціальної підтримки для скорочення та уніфікації видів соціальної допомоги, встановлення відповідності обсягу соціальної допомоги фінансовим можливостям держави. Слід згадати, що 24.08.2023 було прийнято Закон України «Про законодавчу діяльність» [28], який встановлює обов'язок вивчення можливості регулювання соціальних відносин без прийняття нормативно-правового акта і необхідність фінансово-економічних розрахунків, якщо прийняття нормативно-правового акта збільшує бюджетні витрати. Український уряд розуміє, що зміна соціального законодавства у вигляді скорочення певних виплат або допомог під час поточних фінансових труднощів може підірвати соціальну чи політичну стабільність держави. Тому вищезгаданий закон

почне діяти через один рік після припинення або скасування воєнного стану в Україні, також уряд не поспішає із розробкою Соціального кодексу України.

В 2025 році ПФУ розробив та подав до Міністерства соціальної політики України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо виділення в бюджеті Пенсійного фонду України коштів для виплати пенсій, нарахованих для виконання судових рішень», який передбачає виплату нарахованих на виконання судових рішень коштів за окремою передбаченою бюджетом ПФУ для цієї мети програмою [28].

Наразі перегляд соціально орієнтованого законодавства ускладнився ще більше через появу нових багаточисленних категорії громадян, які потребують соціальної підтримки та мають законне право на її отримання – ВПО та осіб, чиє житло було пошкоджено/зруйновано внаслідок воєнних дій.

Для виконання Зго завдання Плану – розроблення додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв, Департамент виконання рішень ЄСПЛ в Меморандумі 2021 року надав рекомендації переглянути та скасувати імунітет державних підприємств, які мають винятковий статус у національному правопорядку, оскільки він створює передумови для дискримінації державної власності порівняно з приватним сектором [28]. У лютому 2024 року очікувалось підписання угоди між ЄБРР та Урядом України щодо розробки Концепції скасування мораторіїв. Однак, через війну ці заходи були відкладені.

З метою збереження обороноздатності України у 2022-2025 роках було запроваджено нові мораторії, що призупиняють виплати з державного бюджету та продовжено дію низки існуючих мораторіїв, усі вони захищають працездатність об'єктів критичної інфраструктури під час війни.

В 2024 році Міністерство економіки України підготувало попередній звіт про аналіз державних підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави та не можуть бути предметом звернення стягнення. В звіті було визначено такі категорії стратегічно важливого державного майна, яке не може бути предметом стягнення під час примусового виконання рішень: 1) державне майно,

що управляється та обліковується органами державної влади, що безпосередньо забезпечують виконання встановлених законом завдань; 2) об'єкти (майно), які регулюються п. 13 ст. 1 Закону України «Про критичну інфраструктуру»; 3) державне майно стратегічного значення, що не входить до статутного капіталу та обліковується на балансах суб'єктів господарювання; 4) об'єкти (майно), розташовані в межах режимних охоронних зон визначених законодавством енергетичних об'єктів; 5) об'єкти (майно) у державній власності, включені до Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, затвердженого Постановою КМУ від 04.03.2015 № 83 [28]. 05.07.2024 було обговорення даного звіту, даний звіт визнано неповним через відсутність у ньому пропозицій додаткових механізмів виконання судових рішень щодо підприємств, на які поширюється дія мораторіїв, та вирішено звернутися за підтримкою до міжнародних організацій у вирішенні питання мораторіїв. Це була остання спроба уряду провести аналіз об'єктів управління державної власності підприємств, що мають стратегічно важливе значення для держави, на які не може бути звернене стягнення, на даний час.

Що стосується прийняття законодавчих актів щодо поетапного скасування та перегляду мораторіїв, то там прогрес невеликий через необхідність збереження підприємств критичної інфраструктури у робочому стані під час війни. 12.06.2024 відбулась присвячена розробці дорожньої карти заміни мораторіїв іншими інструментами підтримки підприємств зустріч представників Міністерства юстиції України та ЄБРР, в результаті ЄБРР оголосив про початок Проекту «Україна – Допомога з мораторіями на арешт активів та банкрутство державних підприємств», який складається з 2х фаз: 1) повна оцінка існуючих мораторіїв; 2) дорожня карта скасування мораторіїв залежно від результатів фази 1. На даний час проект триває.

Для виконання 4го завдання Плану – розроблення механізму удосконалення судового контролю та встановлення або зміни способу виконання судових рішень, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація [40] було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень про судовий контроль за вико-

нанням судових рішень» № 4094-IX від 21.11.2024 [31]. Тому дане завдання визнано повністю виконаним на даний час.

Оскільки український уряд усвідомлював, що він не встигне повністю виконати План заходів щодо реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2025 року до кінця 2025 року [8], то з огляду на це постановою КМУ від 21.01.2025 р. № 47-с.20 термін виконання Національної стратегії та Плану заходів було продовжено до 2027 року та з Плану заходів було викреслено 4й пункт [10].

Станом на березень 2026 року усі 3 залишені пункти не виконані. Таким є сучасний стан виконання законодавчої частини виконання пілотного рішення ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України».

Оскільки невід'ємною частиною виконання пілотного рішення ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України» є її правозастосовча частина, тобто повне виконання Україною рішень ЄСПЛ у групах «Юрій Іванов проти України», «Жовнер» та «Бурмич» у вигляді виплати стягувачам відшкодування та вжиття додаткових заходів індивідуального характеру, то ми приділимо увагу сучасному стану виконання Україною цієї частини.

Український уряд дотримується стратегії поступового точкового виконання об'єднаних у групи «Юрій Іванов проти України», «Жовнер» та «Бурмич» рішень ЄСПЛ окремо по кожній справі, інколи, коли декілька заяв були об'єднані ЄСПЛ в одну справу, навіть окремо по кожній заяві. 10.06.2025 український уряд також відзвітував про свій прогрес у виплаті відшкодування та вжиття додаткових заходів індивідуального характеру Україною для стягувачів за об'єднаними у групи «Юрій Іванов проти України», «Жовнер» та «Бурмич» рішеннями ЄСПЛ за час, який минув з його попереднього звіту на цю тему. Український уряд обрав для звіту 27 справ із групи «Жовнер», з яких сам уряд вважає повністю виконаною і готовою для закриття її розгляду Комітетом Міністрів лише справу «Глоба проти України» [28]. Виконання українським урядом рішень ЄСПЛ по інших справах триває через наступні причини, одну чи декілька разом в кожній справі: 1) не виплачено призначене ЄСПЛ відшкодування; 2) не виконано

рішення національного суду; 3) український уряд не має інформації про стан виконання даної справи.

Висновки

Комітет Міністрів вважає, що невиконання Україною пілотної постанови ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України» становить серйозний та давній структурний недолік української системи правосуддя, який заважає процесу європейської інтеграції України. Український уряд визнає, що проблема невиконання рішень національних судів проти державних установ та відповідність їй вирішення європейським стандартам є надзвичайно важливою та перебуває під пильним наглядом міжнародних партнерів.

Проте стратегія українського уряду при виконанні пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України» насамперед спрямована на задоволення інтересів заявників, які перелічені у рішенні по справі «Бурмич» та двох додатках до нього, тоді як Комітет Міністрів вимагає від українського уряду таких комплексних реформ, які не лише ліквідують заборгованість держави перед заявниками по справам груп «Іванов / Бурмич / Жовнер», а й унеможливають виникнення такої проблеми в майбутньому. Тому Комітет Міністрів постійно коригує та направляє плани та дії українського уряду по виконанню пілотної постанови по справі «Юрій Іванов проти України».

На даний час створено механізм судового контролю за виконанням судових рішень, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, який працює тільки два роки, що недостатньо для встановлення його ефективності.

На даний час створенню українським урядом механізму обліку та перевірки судових рішень щодо визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації перешкоджає складність та запутаність українських електронних систем документообігу та недорозвиненість взаємодії між ними. Реєстр рішень, виконання яких гарантується державою, є єдиним електронним реєстром, який повинен містити усі дані про виконання рішень, яке фінансується КПКВК 3504040. Він є частиною АСВП, а не електронної системи Казначейства чи ЄСІТС. Саме обмеженістю взаємодії між електронною системою Казначейства,

ЄСПС та АСВП можливо пояснити відсутність визначення загальної суми боргу та її погашення або компенсації.

На даний час перегляду українським урядом соціально орієнтованого законодавства перешкоджає постійне та швидке зростання кількості українських громадян, які постраждали внаслідок війни та потребують великих обсягів соціальної допомоги. Станом на січень 2026 року близько 4,62 мільйона ВПО перебувають у стані нищівного тиску [29], тому зміна соціального законодавства у вигляді скорочення певних виплат або допомог підірве соціальну та політичну стабільність держави. Під час воєнного стану та ще кількох років після його скасування зміни соціального законодавства у вигляді скорочення певних виплат або допомог будуть постійно відтерміновуватися урядом для запобігання соціального напруження у суспільстві.

На даний час розробленню українським урядом додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв, перешкоджає нагальна необхідність збереження здатності держави продовжувати оборону від Росії шляхом підвищеного захисту працездатності державних підприємств, які належать до критичної інфраструктури, за допомогою розповсюдження на них дії мораторіїв. Комітет Міністрів правий в тому, що імунітет державних підприємств, які мають винятковий статус у національному правопорядку, створює передумови для дискримінації приватного сектору порівняно з державною власністю [28], але Україна не може скасувати його під час воєнного стану з економічних причин.

Виконанню українським урядом пілотної постанови «Юрій Іванов проти України» в аспекті виплат відшкодування та вжиття додаткових заходів індивідуального характеру перешкоджають наступні причини, одна чи декілька разом в кожній справі: 1) не виплачено призначене ЄСПЛ відшкодування; 2) не виконано рішення національного суду; 3) український уряд не має інформації про стан виконання даної справи.

Список літератури:

1. Карпова Н. Ю. Місія, яку неможливо виконати? Невиконання Україною пілотної постанови ЄСПЛ по справі «Юрій Іванов проти України» як національна проблема. *Юридичний Вісник України*. № 39 (1212) 28 вересня – 4 жовтня 2018 р., С. 12-13.

2. About executive proceedings: The Law of Ukraine dated June 2, 2016 № 1404-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1404-19?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
3. About the State Budget of Ukraine for 2021 year: The Law of Ukraine dated December 15, 2020 No 1082-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
4. About the State Budget of Ukraine for 2022 year: The Law of Ukraine dated December 2, 2021 No 1928-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
5. About the State Budget of Ukraine for 2023 year: The Law of Ukraine dated November 3, 2022 No 2710-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2710-20#Text> (accessed March 13, 2026)
6. About the State Budget of Ukraine for 2024 year: The Law of Ukraine dated November 9, 2023 No 3460-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
7. About the State Budget of Ukraine for 2025 year: The Law of Ukraine dated November 19, 2024 No 4059-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
8. Action Plan for the Implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions Debtors of Which Are State Bodies or State Enterprises, Institutions, and Organizations, for the Period Until 2022. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-realizaciyi-nacionalnoyi-strategiyi-rozvyazannya-problemi-nevikonannya-rishen-sudiv-borzhnikami-za-yakimi-ye-derzhavnij-organ-i170321-210> (accessed March 19, 2026).
9. Action Plan for the Implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions Debtors of Which Are State Bodies or State Enterprises, Institutions, and Organizations, for the Period Until 2025. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2023-p?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).
10. Action plan for the implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions, Debtors of which are a State Body or State Enterprise, Institution, Organization, for the period until 2027. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/47-2025-p#n10> (accessed March 19, 2026).
11. Avtorgov A. Report On the expert discussions concerning the implementation of necessary measures for the execution of the European Court of Human Rights judgments in the cases of “Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine” and “Burmych and Others v. Ukraine”. March 2021, Kyiv.
12. Case of Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine. Available at: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-204728"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{) (accessed March 19, 2026)
13. CM/Notes/1383/H46-27. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title":\["Burmych"\],"CoEValidationDate":\["2020-01-01T00:00:00.0Z"\],"2026-02-01T"}](https://search.coe.int/cm/eng#{)

00:00:00.0Z"], "sort": ["CoEValidationDate%20Descending"], "fulltext": ["Burmych"], "CoEIdentifier": ["0912594880266c05"]} (accessed March 19, 2026)

14. CM/Notes/1411/H46-44. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title": \["Burmych"\], "CoEValidationDate": \["2020-01-01T00:00:00.0Z"\], "2026-02-01T00:00:00.0Z"}, "sort": \["CoEValidationDate%20Descending"\], "fulltext": \["Burmych"\], "CoEIdentifier": \["09125948802541d6"\]}](https://search.coe.int/cm/eng#{) (accessed March 13, 2026)

15. CM/Notes/1475/H46-41. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title": \["Burmych"\], "CoEValidationDate": \["2020-01-01T00:00:00.0Z"\], "2026-02-01T00:00:00.0Z"}, "sort": \["CoEValidationDate%20Descending"\], "fulltext": \["Burmych"\], "CoEIdentifier": \["091259488025bf8"\]}](https://search.coe.int/cm/eng#{) (accessed March 19, 2026)

16. COM (2022) 407 final. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0407> (accessed March 19, 2026).

17. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (with Protocols). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004?lang=en#Text (accessed March 19, 2026).

18. DH-DD(2019)750. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802509d1> (accessed March 19, 2026)

19. DH-DD(2019)1040. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880253c24> (accessed March 19, 2026)

20. DH-DD(2020)54. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=091259488025731c> (accessed March 19, 2026)

21. DH-DD(2020)613. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880266943> (accessed March 19, 2026)

22. DH-DD(2020)1016. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802671ca> (accessed March 19, 2026)

23. DH-DD(2021)32. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880250f78> (accessed March 19, 2026)

24. DH-DD(2021)140. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802516a2> (accessed March 13, 2026)

25. DH-DD(2021)690. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880253d1d> (accessed March 13, 2026)

26. DH-DD(2022)87. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880255f14> (accessed March 13, 2026)

27. DH-DD(2023)761. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=091259488025b760> (accessed March 13, 2026)

28. DH-DD(2025)369. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880264d4c> (accessed March 19, 2026)

29. DH-DD(2026)344. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802aea61> (accessed March 19, 2026)

30. Lemishka Romana. Report on Research on the Execution of Judgments – The record of Ukraine in implementing judgments. Available at: <https://www.nottingham.ac.uk/hr/c/documents/ehrlc-unit/report-on-research-on-the-execution-of-judgments-ukraine.pdf> (accessed March 19, 2026).

31. «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Improvement of Provisions on Judicial Control over the Execution of Court

Decisions»: The Law of Ukraine dated November 21, 2024 No 4094-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/4094-20#Text> (accessed March 19, 2026)

32. "On Compensation for Damage and Destruction of Certain Categories of Real Estate as a Result of Hostilities, Acts of Terrorism, and Sabotage Caused by Armed Aggression of the Russian Federation Against Ukraine": The Law of Ukraine dated February 23, 2023 No. 2923-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text?lang=en> (accessed March 19, 2026)

33. "On Critical Infrastructure": Law of Ukraine dated November 16, 2021 No. 1882-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

34. On the approval of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions, the Debtors of which are a State Body or a State Enterprise, Institution, Organization, for the Period Until 2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 30, 2020 No. 1218-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2020-p?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).

35. On the approval of the Procedure for the execution of decisions on the recovery of funds from state and local budgets or debtors: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 3 2011 No. 845. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026).

36. On the approval of the Procedure for the use of funds provided for the state budget to ensure the execution of court decisions: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 26, 2021 No. 902. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/en/902-2021-%D0%BF> (accessed March 13, 2026)

37. On approval of the Procedure for the use of funds provided for in the state budget for making payments related to the execution of decisions of foreign jurisdictional bodies adopted as a result of the consideration of cases against Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 7, 2007 No. 408. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2007-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

38. "On approval of the Regulations on the automated system of enforcement proceedings": Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 05.08.2016 No. 2432/5. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

39. "On Approval of the Regulations on the Unified State Register of Enforcement Documents": Order of the State Judicial Administration and the Ministry of Justice dated 06/14/2022 No. 177/2370/5. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0177750-22?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

40. On the Fulfillment of Decisions and Application of Practice of the European Court of Human Rights": The Law of Ukraine dated February 23, 2006 № 3477-IV

Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/3477-15#Text> (accessed March 19, 2026)

41. On the State's Guarantees of Execution of Court Resolutions: The Law of Ukraine dated June 5, 2012 № 4901-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

42. Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated March 7, 2018 No. 351. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/nakaz_351.docx (accessed March 19, 2026)

43. Sydorovych Ruslan. Analysis Of the National Strategy addressing the issue of non-execution of judgments where state bodies or state enterprises, institutions, or organisations are debtors until 2022 and of the Action Plan to support its implementation: Executive summary. March 2021, Kyiv.

44. The procedure for repayment of debt based on court decisions, the implementation of which is guaranteed by the state: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 3 2014 No. 440. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2014-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).

References:

1. Karpova N. Yu. (2018) Misija, jaku nemozhlyvo vykonaty? Nevykonannja Ukrajinuju pilotnoji postanovy JeSPL po spravi «Jurij Ivanov proty Ukrajinu» jak nacionaljna problema. [Mission impossible? Ukraine's non-implementation of the ECtHR's pilot judgment on the case "Yuriy Ivanov v. Ukraine" as a national problem]. *Jurydychnyj Visnyk Ukrainy – The Legal Herald of Ukraine*, vol. 39 (1212), pp. 12-13. [in Ukrainian]

2. About executive proceedings: The Law of Ukraine dated June 2, 2016 № 1404-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1404-19?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

3. About the State Budget of Ukraine for 2021 year: The Law of Ukraine dated December 15, 2020 No 1082-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

4. About the State Budget of Ukraine for 2022 year: The Law of Ukraine dated December 2, 2021 No 1928-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

5. About the State Budget of Ukraine for 2023 year: The Law of Ukraine dated November 3, 2022 No 2710-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2710-20#Text> (accessed March 13, 2026)

6. About the State Budget of Ukraine for 2024 year: The Law of Ukraine dated November 9, 2023 No 3460-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

7. About the State Budget of Ukraine for 2025 year: The Law of Ukraine dated November 19, 2024 No 4059-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

8. Action Plan for the Implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions Debtors of Which Are State Bodies or State Enterprises, Institutions, and Organizations, for the Period Until 2022. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-realizaciyi-nacionalnoyi-strategiyi-rozvyazannya-problemi-nevikonannya-rishen-sudiv-borzhnikami-za-yakimi-ye-derzhavnij-organ-i170321-210> (accessed March 19, 2026).

9. Action Plan for the Implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions Debtors of Which Are State Bodies or State Enterprises, Institutions, and Organizations, for the Period Until 2025. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2023-p?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).

10. Action plan for the implementation of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions, Debtors of which are a State Body or State Enterprise, Institution, Organization, for the period until 2027. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/47-2025-p#n10> (accessed March 19, 2026).

11. Avtorgov A. Report On the expert discussions concerning the implementation of necessary measures for the execution of the European Court of Human Rights judgments in the cases of “Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine” and “Burmych and Others v. Ukraine”. March 2021, Kyiv.

12. Case of Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine. Available at: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-204728"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{) (accessed March 19, 2026)

13. CM/Notes/1383/H46-27. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title":\["Burmych"\],"CoEValidationDate":\["2020-01-01T00:00:00.0Z"\],"2026-02-01T00:00:00.0Z"},"sort":\["CoEValidationDate%20Descending"\],"fulltext":\["Burmych"\],"CoEIdentifier":\["0912594880266c05"\]}](https://search.coe.int/cm/eng#{) (accessed March 19, 2026)

14. CM/Notes/1411/H46-44. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title":\["Burmych"\],"CoEValidationDate":\["2020-01-01T00:00:00.0Z"\],"2026-02-01T00:00:00.0Z"},"sort":\["CoEValidationDate%20Descending"\],"fulltext":\["Burmych"\],"CoEIdentifier":\["09125948802541d6"\]}](https://search.coe.int/cm/eng#{) (accessed March 13, 2026)

15. CM/Notes/1475/H46-41. Available at: [https://search.coe.int/cm/eng#{"Title":\["Burmych"\],"CoEValidationDate":\["2020-01-01T00:00:00.0Z"\],"2026-02-01T00:00:00.0Z"},"sort":\["CoEValidationDate%20Descending"\],"fulltext":\["Burmych"\],"CoEIdentifier":\["091259488025bff8"\]}](https://search.coe.int/cm/eng#{) (accessed March 19, 2026)

16. COM (2022) 407 final. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0407> (accessed March 19, 2026).

17. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (with Protocols). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004?lang=en#Text (accessed March 19, 2026).

18. DH-DD(2019)750. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802509d1> (accessed March 19, 2026)

19. DH-DD(2019)1040. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880253c24> (accessed March 19, 2026)

Section «Law sciences»

20. DH-DD(2020)54. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=091259488025731c> (accessed March 19, 2026)
21. DH-DD(2020)613 Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880266943> (accessed March 19, 2026)
22. DH-DD(2020)1016 Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802671ca> (accessed March 19, 2026)
23. DH-DD(2021)32. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880250f78> (accessed March 19, 2026)
24. DH-DD(2021)140. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802516a2> (accessed March 13, 2026)
25. DH-DD(2021)690 Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880253d1d> (accessed March 13, 2026)
26. DH-DD(2022)87. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880255f14> (accessed March 13, 2026)
27. DH-DD(2023)761. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=091259488025b760> (accessed March 13, 2026)
28. DH-DD(2025)369. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=0912594880264d4c> (accessed March 19, 2026)
29. DH-DD(2026)344. Available at: <https://search.coe.int/cm?i=09125948802aea61> (accessed March 19, 2026)
30. Lemishka Romana. Report on Research on the Execution of Judgments – The record of Ukraine in implementing judgments. Available at: <https://www.nottingham.ac.uk/hrlc/documents/ehrl-unit/report-on-research-on-the-execution-of-judgments-ukraine.pdf> (accessed March 19, 2026).
31. «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Improvement of Provisions on Judicial Control over the Execution of Court Decisions»: The Law of Ukraine dated November 21, 2024 No 4094-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/4094-20#Text> (accessed March 19, 2026)
32. “On Compensation for Damage and Destruction of Certain Categories of Real Estate as a Result of Hostilities, Acts of Terrorism, and Sabotage Caused by Armed Aggression of the Russian Federation Against Ukraine”: The Law of Ukraine dated February 23, 2023 No. 2923-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text?lang=en> (accessed March 19, 2026)
33. "On Critical Infrastructure": Law of Ukraine dated November 16, 2021 No. 1882-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)
34. On approval of the National Strategy for Solving the Problem of Non-Enforcement of Court Decisions, the Debtors of which are a State Body or a State Enterprise, Institution, Organization, for the Period Until 2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 30, 2020 No. 1218-p. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2020-p?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).
35. On the approval of the Procedure for the execution of decisions on the recovery of funds from state and local budgets or debtors: Resolution of the

Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 3, 2011 No. 845. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026).

36. On the approval of the Procedure for the use of funds provided for the state budget to ensure the execution of court decisions: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 26, 2021 No. 902. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/en/902-2021-%D0%BF> (accessed March 13, 2026)

37. On approval of the Procedure for the use of funds provided for in the state budget for making payments related to the execution of decisions of foreign jurisdictional bodies adopted as a result of the consideration of cases against Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 7, 2007 No. 408. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2007-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

38. "On approval of the Regulations on the automated system of enforcement proceedings": Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 05.08.2016 No. 2432/5. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16?lang=en#Text> (accessed March 13, 2026)

39. "On Approval of the Regulations on the Unified State Register of Enforcement Documents": Order of the State Judicial Administration and the Ministry of Justice dated 06/14/2022 No. 177/2370/5. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0177750-22?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

40. On the Fulfillment of Decisions and Application of Practice of the European Court of Human Rights": The Law of Ukraine dated February 23, 2006 № 3477-IV Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/3477-15#Text> (accessed March 19, 2026)

41. On the State's Guarantees of Execution of Court Resolutions: The Law of Ukraine dated June 5, 2012 № 4901-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026)

42. Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated March 7, 2018 No. 351. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/nakaz_351.docx (accessed March 19, 2026)

43. Sydorovych Ruslan. Analysis Of the National Strategy addressing the issue of non-execution of judgments where state bodies or state enterprises, institutions, or organisations are debtors until 2022 and of the Action Plan to support its implementation: Executive summary. March 2021, Kyiv.

44. The procedure for repayment of debt based on court decisions, the implementation of which is guaranteed by the state: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 3 2014 No. 440. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2014-%D0%BF?lang=en#Text> (accessed March 19, 2026).